

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

16 Februarie sî. v.
28 Februarie sî. n

Este în fie-care duminică.

Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 7.

ANUL XXII.

1886.

Pretul pe un an 10 ll.
Pe 1/2 de an 5 ll.; pe 1/4
de an 2 ll. 70 cr
Pentru România pe an 25 lei

Comóra lui Pygmalion.

— Fragment din tragedia „Pygmalion.” —

Pygmalion singur.

Comóra mea iubită, podóbe nestimate
De aur, pietre scumpe, averi nenumărate.
Privește, și-aduc țăra, frumos să te gătesc
Și iubéțul de dragu-ți să stau să te privesc!
Tu, tu-mi ești credincioasă, tu imi zimboșei mai dulce
Decăt Rabeina lumii, când merge să se culce.
Privirea ta cea blândă, cu mai plăcut mister
húí farmecă simțirea ca stelele din cer!
Ele sclipesc ș’adesea privind adânc la ele,
Ași schimbă ’n întunecare lumina lor de stele;
Pe ele nu le poți atinge mâna mea,
Nici nu le poți ascunde de ochii toți, colea,
Să mi le țin ca singur, în orele-mi deșarte,
De ele să me bucur, de dragul lor s’am parte!
Tu, balsam mai puternic asupra-mi respândeșei,
Decăt pot să respiră grădinele lumesci,
Și florile din ele de ochi airăgătóre
Nu sînt pentru-al meu suflet atăt de ’ncântătóre
Ca fine scump tesaur!... culesc, veștejesc
In viața lor d’o noapte nimic nu prețuiesc,
Pe când ah! tu comóra în veci strălucitóre,
Din țăi in țăi mai mândră remăi neperitóre
Și ești cu trup și suflet a mea, numai a mea!
Și mâna-mi, ochii-mi singuri pot numai desmerdá
Cosița la bălăc! Oh, aș voi ca lóte
Comórite din lume, prin farmec adunate,
Să fie ale mele; ca ’n sufletu-mi răpít,
Să n’auibă fericirea cât viața mea sfērșit,
Căt viața mea! O frásne! vedere ’nfricoșată!...
Ce frece vrajmașa lumii, de veci nesăturată
Rânjind asi-lel?... O! gróza, comóra scump’acéi
In cuibul teu cel fainic, me poți ea gasi?...
Ursilă rea fatală, acéi ca ori și unde
In astă lume sîrșită, nu, nu me poți ascunde!
Me va gasi și ’n peptu-mi furis s’a strecurá
Și sufletul dintr’ensul smulgându-mi, va furá!
O!... poți mâne, astăzi... in astă clipă poți!
— Nu-i óre nici un mijloc puterea-i d’a abate?
Nu e vr’un om secretul ceresc să li aliat
Ca corpul să nu fie de viața consumat?...
Și deca este, unde-i?... pe marea lui sciință
Să-i dau a mea corónă, mărire și credință!
— Să mor, eu? eu stăpânul? Eu regele slăvit?
Eu mai pe sus de lume din neam in neam suit!...
— Nu, nu, nici căt o frunză cădută, nici căt pomul
Ce stă să-l ródă vermiu, nu prețuiesc omul!

Da, voi muri, comóra, și tu tot ce-am iubit,
Cu ochii tăi de aur, cu chipu-ți smălțuit,
Infamă curtezană, uitându-me pe mine,
Uitând iubirea-mi órbă, in brațele streine,
Ca ađi într’ale mele, te vei prostituá
Și altul chipu-ți dulce cu drag va desmerdá!
— O cer, și tu ingrata și tu, vai! trádátóre,
D’a vieții dulci iluzii și tu jefitóre!
Dar nu, o! nu, mai bine, ca grósciecu-mi cuvént
De énsași a mea mână, se risipește ’n vânt!
Și cum o țăi cu alia in veci nu se ’mpreună
Și la un loc lumina cu nóptea nu s’adună!
Ast-fel nici când se póte in lume inteli
Un fir alt fir din pėru-ți, tesaur ór spre-a fi!...
Acea ce-adineori, in mintea-mi fericirea
Sădiá, acum imi sapá in piept, nenorócirea!
Dar însé fericire, nenorócire ce-s?
Milog al existenței din ele ce-ai cules?
— Nemernică e viața cu tristia ei poveste
Și adevér in lume numai neamul este!
— Cu tóte-acestea, alt-fel, pe vėnturi risipit,
Ca mine scump tesaur, de farmecu-ți răpít,
Te va găsi un altul și ca să te adune
Prin împilări va stinge tot ce i s’ar opune!
— Nu, nu, nu poți de fine să me despart, O! nu!
De-ar fi și mai rea viața și mai ingrata tu,
Vin, vin’o de-ți in locul in inima-mi trudită
Si iért’-asta pomire, comóra mea iubită!
A! dar ca nimeni altul să te mai pót’ avé,
Acéi adânc o grópă cu mâna-mi voi sapá,
Și ’ntr’énsa te-oi ascunde, ast’-lel ca nici pământul,
Nici cerul să-ți cunóscă, in veci de veci morméntul!

G. Bengescu.

Arborele insurăciunii.

— Novellă —

(Urmare.)

Si apoi lumea-i așa de reutăcióasă. Par că ar
vede tóte ce se întemplă in sufletul Aureliei,
Căci cei ce o compătímieau păt ce eră seracă,
asă i se părea ei, acum și mai mult o compă-
timeșc. Er cei cu mai puțin spirit purtau neceaz asupra
ei, și când se ducea frumos îmbrăcată in preumblare
cu căruța, așa i se părea ei că aude cum cei ce au
salutat-o in față, la spate rid de ea și dic: »Uită la
boltășița, ce reu i șede bogăția!»

Cu astfel de gândiri in suflet e imposibil a fi fe-
ricit. Și nu putem dice, că Aurelia eră fericită. Idea-

lismul ei de mai nainte, de care nu se lăpădase nici părăsind pe Ionel, eră isbit de multe ori de viața reală în care trăia acum.

Intr'o di sedend la ferestra și cetind, se pomeni cu ochii plini de lacrimi.

— Ah, pentru asta am jertfit eu cele mai dulci speranțe, pentru aste mi-am călcat jurământul, m'am lăpădat de cele mai scumpe visuri ale mele?! Oh, ce *nefericități* sînt, — isi dicea in sine, și incepu și mai tare a lacrima.

Bărbatul o atla cu ochii roșii de plâns.

— Dar ție ce gârgăuni ți-a pleznit prin minte, de plângi? Nu ai durmit bine după mesă? — o intreba într'un ton de jumătate glumeț și de jumătate satiric, ce pe ea grozav o necășia.

— Treba mea este asta, și a ta e prăvălia, nu să-ți vești de nevastă, — i respunse Aurelia cu sarcasm.

— A, acum șciu ce-ți e. Nu se ocupă destul bărbatul de tine. Țertă dragă, când omul e însurat cu două, apoi ori pe una ori pe alta trebuie să-o neglije.

— Și ție eu îți sînt mai puțin importantă, decât negoțul din prăvălie! Așa-i?!

— Asta nu am ȡis-o, — i respunse bărbatul, și apucă ușa, căci vedea, că de aci are să se facă un lucru neplăcut de nu-l va evita.

Aurelia roși de mânie. Se supăraseră reu pe bărbatul seu, care in loc de a-și recunoșce vina și de a-și cere iertare dela ea, de a o mângăia, o lăsă singură cu gândurile ei grele și necășită.

Nu așa și-a inchipuit ea bărbatul. Ce amăgire mare! Dar ea femeie cu minte, sē stăpâni. Vedea, că decă va continua încă, tot ea o să pērdă jocul. Se făcu *femeie inteligentă*: rece de bărbat, sirguitoare pe lângă casă.

Asta eră in a patra lună a căsătoriei lor. Ce grozavă amăgire: ea care gândia că in veci tot amor va vedea dela bărbatul ei, care avea idei mai inalte despre viața familiară: acum să fie silită a abdice de toate aste, a trăi ca o femeie de rēnd, o *vietă de toate dilette*. Nu, atât nu putea suferi. Dar ce eră să facă? Cui să se plângă. Au nu de dece ori ar fi mai nefericită, decă ar șei și lumea de nefericirea ei?!

Țtă dar taina fericirii: nici o inchipuire inaltă, căci totdeuna e mai greu a te cobori din înălțimea unde te-a aredicat adorarea, decăt a formă idealul incetul cu incetul.

Cine doreșce puțin, rar se amăgeșce!

IV.

Căt despre Ionel, acela in acest interval suferia cele mai teribile dureri sufleteșci.

Când a audit că Aurelia s'a logodit, nu a creȡut. Gândia că sora-sa, care i scrisese acēsta noutate, numai glumeșce cu el, că dōr așa va scōte secretul din el. Numai după-ce a citit prin jurnale despre cununia ei, numai atunci s'a deschis infernul inaintea lui. La prima dată a căuț palid și ca mort la pământ. Apoi voia să se impușce. Dar se gândia la tatăl seu, la sora-sa, la rudeni: pe aceia nu-i eră permis să-i omōre.

Plecă dar acasă, să fie inaintea tatălui seu, ca vedend fața blândă și pērul alb al aceluia, ca simȡind bunătatea și dragostea părinteșcă, dōr i se vor ușura suferințele.

Tris-tă amăgire inse. Sōnt dureri, cari numai in moment incetēză, pe cari numai timpul le pōte alina. Așă dureri il consumau și pe Ionel.

Altmintrele își inchipuisē el reintōrcerea la casa părinteșcă, nu așa zdrobit ca acum. De altă dată cu cātă bucurie și neastēpēr aștepta ziua, in care să fie in casa părinteșcă. Câte bucurii il așteptau atunci! Acum? Acum nici el singur nu șciea ce face, se ducea numai, căci așa gândia, acolo i va mai trece durerea.

Tatăl seu când il vȡdu așa palid, așa slab, se uită dureros la el, și il intreba, decă a fost bolnav, de arată așa reu. Și asta o intreba cu acea voce scumpă, cu acea compătimire, pe care numai un bun părinte o pōte avē cātă fiul seu.

— Nu, călătorie lungă m'a zdrobit așa, — i respunse Ionel. Numai câteva ȡile de me voi odihni, și ȡr me fac bine.

Tatăl seu creȡu. Dar trecu o sēptemână, trecură două, trei, trecură luni și Ionel tot nu mergea spre bine. Ba așa se părea, din ȡi in ȡi devine mai slab, mai tăcut. Incurajă omenii, nu vedeai in el nici o poștă de viētă. Cu ani inainte de asta, eră cel mai vesel și glumitor tiner, și acum așa e de retras. Dar așa gândiau mulți, seriositatea bărbăteșcă este cauza purtării lui.

Părintele seu inse presimȡia că e ceva alta cauză sufleteșcă la mijloc. E ceva putere tainică in părinți, care pare a ceti in sufletul copiilor și atunci, când aceia ascund toate, și acesta este *presimȡul părinteșc*, care fōrte arareori se inșelă.

Il luă intr'o ȡi de mână, i privi lung in ochi și-l rugă să-i spună ce il dōre așa, dōr il va putē ajuta.

— Spune-mi fiule tot ce te dōre, voi împărtăși durerea cu tine, — il rugă bietul tată. Aș fi cel mai nenorocit om pe lume, decă așa șci că nu-ți pot ajuta.

— Tată, fii linișcit, nimic nu me dōre. Este numai oboselă de viētă aceea ce me consumă, dar sper că va trece in curēnd, numai linișce să am.

— Adevērat grăeșci, fiule? — il intreba apoi ȡr tatăl seu.

— Adevērul ȡi l'am spus, — i respunse Ionel, și i sărută mările părintelui seu, ca un copil bun, care șcie că acum a minȡit inaintea părintelui seu, dar care are mângăierea că altmintrelea nu putea să facă. Ori să-i spun adevērul, să-i spun că durerea mea nu are leac, că așa trebuie să trāese până la mōrte, fără de nici o bucurie, lipsit de ori ce fericire, de ori ce mângăiare: să-l intristez eu așa? . . . Nu, asta nu-mi e permis să o fac. Me voi duce la unchiul, ca să nu fiu in apropierea tatălui meu, să nu me vedă cum mor de viu, să gândescă că m'am însănētoșat pe deplin.

Dar când a ajuns la acest gând, indată il apucară niște ferbinteli, sudōrea cu niște mărgelile se iviră pe fața-i palidă și tremurând se lāsă jos pe o canapea. Vedeai cum intr'un minut tinerul suferi o viētă plină de amărăciuni, plină de triste suveniri.

— Ah, dar acolo nu me pot duce, acolo este Aurelia, acolo m'ar vedea unchiul suferind, — așa dicea, și apoi continua:

— Aureliă, Aureliă, de ce ai făcut tu asta? La ce m'ai adus! Este ore in lume atăta suferință, cāt ai merită tu pentru durerea ce mi-ai căusat-o?! Așteptam raiul cu toate fericirile lui dela tine, și tu cu un singur paș, pe care l'ai făcut intr'un minut nefericit, m'ai aruncat intru intunerec, intr'un abis, unde nu mai este nici o raȡă de căldură și lumină . . . Ce gândiri negre, ce fiori reci me cuprind vedēndu-me așa departe aruncat din cerul fericirii mele! Ce fericire ar fi pentru mine acum mōrtea! Cu cātă plăcere și liniștee m'aș da in brațele ei. . . De ce ore mai vietueșce corpul când sufletul e mort?! De ce, de ce?! Ah, dar de ce mai intrebe? Au nu sînt eu stăpîn pe viētă mea. . . Uită acea armă rece pe pâr. . . Așă dăfătoare sigura de mōrte este aceea. . . Numai și am sfērșit cu toate! . . .

Dar figura blândă a tatălui seu. . . . Dicea: Fiule, fiule, la ce te egești?! Căci . . . nu o fac acōsta! nu-mi e permis să . . . trebuie să-mi *resbun* pentru . . .

Peste două zile îl vedem pe Ionel în drum spre orașul S. . . .

Nu vom descrie durerile cari îl cuprinseseră când intra în orașul, în care își petrecea așa zile fericite, și i venia în minte, că acum nu-l așteptă nici o plăcere aici. Din nou îl cuprinseseră o amărăciune, care nu-l ameteșce într-o dată pe om, să nu-și potă închipui totă cumplita sorțe, ce îl așteptă. Limba rămâne la astfel de caz rece, numai prin inimă trec toate torturile iadului.

Cu ce speranțe s'a dus el de aici acum sunt doi ani, și ce frânt se întorce?!?

Câte a mai ramas din acele bogate visuri, dulci speranțe? Nici una. Unde este acea mare *credință*? S'a strămutat în *blăstēm*!

Și blăstēmul, ura, dorul de resbunare dau naștere unor porniri reutaciōse, unor porniri de cari se infioră omul. . .

Pe Aurelia avu ocaziune de a o vedē îndată după sosirea sa; a treia zi o vēdū eșind de braț cu bărbatul seu din biserică.

Eră aproape să cadă leșinat; păretele de care se răzima, îl ținu.

Aurelia numai un moment s'a uitat la el, așa în trecăt, dar i-a fost destul pentru a-l recunoșce. Ea îngălbeni ca cēra și bărbatul seu nu-și putea închipui, ce a cuprins-o așa din senin de tremură.

Când sosi acasă, cădū la pat, și o săptămână a suferit. Eră treză și în ferbințelile de cari suferia, par că vedea un tiner sdruncinat, cum vine spre ea și cu un ton amenințator stringēnd-o cu asprime de mână, o intrăbă: »Ce ai făcut femeie, ce ai făcut?!«

Țipă, plāngea atunci. În această scurtă săptămână a suferit atāt, ca nici odată până acum.

Iei colea vedeai în capul ei pēr cărunt alb ca argintul. Suferința lasă urme neșterse după sine!

Ionel eră aproape de nebunie. Sufletul seu i se întunecă, de nu șcīea de alta, numai de blăstēm și de resbunare. Umblă cătu-i dīua pe strade, cutreeră tot orașul, căutā ceva și totuși se ingrozīa de intālnire.

Peste două săptămāni zārī pe cine căutā. Aurelia mergea cu bărbatul seu spre Dumbravă. Eră înspre sēră. Timp frumos, lumea ca de obicei, mergea cu glōta la preumblare.

Ionel i urmări, fār a fi vēdūt, la o distanță cam de vre-o 20—30 de pași.

Când ajunse la arborele așa însemnat pentru el, care e toemai la mijlocul călii, și sub care Aurelia i jurase credință, se opri aci. Iși scōse batista și iși șterse fruntea. Trebuia să-i fie grozav de cald.

Apoi se răzima de arbore și așteptă, așteptă neclintit.

Cam peste o jumātate de cīas făcū apoi o mișcare, băgā mână în busunar, scōse ceva de acolo și așteptă nemișcat, până ce sosi o păreche de omeni înaintea lui. —

Eră Aurelia cu bărbatul seu. Se întorceau vorbind spre oraș.

— Până aci, și mai departe nu! — strigă Ionel cu o voce puternică. Aci ve veți cununa cu mōrtea, — și când negustorul aredică bastonul să-l dea la o parte pe acest nebun, ce-i stă în cale, de-odată se auzi o pușcătură și negustorul cădū jos.

— Iertare Ionel, — strigă Aurelia, care îl zārī la lumina pușcăturii pe Ionel.

— La Dumnezeu o caută. — i dīse acesta, și cu a doua pușcătură cădū și ea la pământ.

Pe când sosiră omenii la fața locului, de o a treia descărătură cădū și Ionel sub arbore. Toți trei furē îndată duși în oraș.

Ca la astfel de ocaziuni, se strinsese lume multă și nime nu șcīa pentru ce această grozavă întēmplare.

Aurelia și bărbatul ei erau toemai în piept stră-

punși de gloț. Ambii muriră imediat. Ionel nu eră mortal lovit. Glonțul pe care a voit a-l îndreptăți în cap, se opri în osul din frunte.

Intēmplarea această făcū senzație mare în oraș și prin pregiur.

(Incheierea va urmā.)

Ioan Russu.

F a t a p o p i i .

— Roman în 2 tomuri. —

(Urmare).

Dar bine, tată, decă ești supērat pe dēnsul, ce ț-a făcut fata lui, de-o urești așa grozav?

— Chiar să nu fi făcut nimica, e destul că-i fata lui. Dar e o pēcătōsă, cāt abiā o ține pământul. Domneșce asupra lui și mai totdēuna dēnsa-l îndemnă și conduce în fārādelegi. Schidōla această e un adevērat sbiciu al Brēndușenilor.

— Te rog, tată, să nu mi-o tot bālăcārești, căci me superi.

— Ce mai pagubă 'n ciupercii! — rise părintele.

— Eu o iubesc. . . .

— Atunci trebuie cāt-ți lipseșce o dōgă.

— Destul, tată! Am vinit să-ți spun cu buna ce vreau, să-ți cer binecuvēntarea la pasul ce am să fac. să nu dīci că lucrez fāră șcīrea domniei tale și să-ți arāt că șcīu și eu ce e buna cuviință și datoria de fiu: dar dta m'ai intimpinat ca p'un porc de cāne m'ai respins. . . .

— După cum ai meritat. . . .

— Așā?

— Da. Pe mine nu me poți imbētā cu apă rece. Șcīu eu pentru ce ai vinit. Nu iubirea părinților, nu datoria de fiu te-a adus, căci nu cunoșci simțēmiutele aceste: ai vinit să ne amāgești, să scoți din minți pe mamā-ta cu vorbe frumoșe, ca să poți cāpētā niște parale, căci te string curelele, te-ai insorā și n'ai cu ce.

Alesandru se nālță drept ca o țepușā și respunse fōrte iritat:

— N'am vinit să cer parale. Cum am trāit de cātiva ani, fār ajutorul dtale, voi trāi și de-acuma nainte.

— La mine să nici nu contezi!

— Nu-mi pasā.

— Te voi desmōșteni.

— Totuș m'oi insurā.

— Cu ticālōsa aceea?

Alesandru sārī ca un leu turbat spre părintele seu, făcēndu-și mână pumn.

Mamā-sa, care ascultase tremurānd convorbirea lor, sārī între ei, privind rugātōr acūș pe unul acūș pe altul.

Părintele Movilā se resti dārș asupra ei:

— Dute de-aici!

Și voi s'o respingā, dar femeia îl imbrāți, se ținea înceștatā de el ca edera de stejarul vēnjo.

— Dar lasā-me 'n pace! — răcni dēnsul. — să-l invēt omenie. Afurisitul! Sā-și ridice el mână spre mine!

— N'a voit el să te lovēscā. — grābi să-l molcomēscā femeia, făcēnd totodată semn lui Alesandru să aprobeze.

Acela inse nu voiā să asculte pe mamā-sa, căci nu dīse nici o vorbā, ci-și luā pēlēria și eși iute.

Atunci apoi și precōtesa își lasā bărbatul, fugind după Alesandru.

Abiā în pōrtā îl ajunse. Acolo i șopti iute:

— Ți-oi trimite eu acūși parale.

Alesandru se ureā rebede 'n trāsūrā și porni, fār să mulțāmēscā măcar.

Pe când părintele Movilă sosi 'n poartă, trăsura era departe și numai cu pumnul își pută exprima mânia.

V.

Svatul bun.

Alesandru pornind, spuse căruțașului să meargă la Brândușeni. Acolo el trase la popa Tanase. Acela, din întâmplare, nu era acasă. Rachila îl primi. Atât mai bine i părea.

Dar intrând, el găsi un tinăr. Alesandru se uită chiorș la el, căci credea a vedea un rival. Furios ce era, acuș îl punea de mămăligă, dar Rachila observând bănuiala lui, grăbi să-l recomande:

— Dl Teofil Spinean, candidat de învățator!

Acela se închină umilit.

Alesandru își încrunță privirea spre el, dar nu grăi nimica! Tot nu-i viniă la socotelă, că l'a găsit singur cu ea.

Rachila continuă:

— Dl Spinean vré să fie învățator aici și. . .

— Am venit la domnișóra s'o rog să pună o vorbă bună pentru mine la părintele Tanase, — grăbi s'adauge candidatul.

— Așa! — murmură Alesandru. Imi pare bine!

Și-i strinse mâna așa, încât acela vedea stele verzi.

— Mulțămese! — șopti candidatul.

— Și ți-a promis dșóra?

— Da, — răspuse ea.

— Așa dară să bem aldămașul, — dîse Alesandru, făcând semn Rachilei s'aducă vin.

Densa ești iute.

Remânând singuri, Alesandru s'apropiă de candidat și privind ținta 'n ochii lui, îl întrebă rece:

— Ai bani?

— Am.

— Câți?

— Doue sute de florini.

— Să mi-i dai!

— Dar. . .

— Nici o vorbă! Dă-mi banii, decă vrei să fii dascăl în satul acesta!

Candidatul era surprins afară din cale, încât abia fu în stare să găngăvescă:

— Me rog. . . dar cine ești dta?

— Eu sînt mirele domnișórei. Fără spriginirea ei nu poți isbúti; dar ca ea să te spriginescă, trebuie să ai întăiu ajutorul meu.

Acest argument fu convingător. Candidatul șieca bine că-i așa; dar gândi, că decă va da el toți banii acestuia, nu-i va rămăne ce să dea și lui popa Tanase ș-atunci tot nu va fi ales. Ală dară cu cale să se tîrguescă și dîse:

— Am toți la mine.

— Ai ai?

— Cincideci.

— Acestui. Frate de frate, dar brânđa-i pe

— Pe altul și va da mai mult. Decă ai numai

— Cum ai venit aici? Știi că alegerea nu se face

— Cu cîru flori de măr.

Candidatul se făcu că cereă prin busunare și dîse:

— Ba totuș am mai mult. Étă o sută de florini.

— Numai?

— N'am alții.

— Dă-mi-i, și suta cealaltă să mi-o plătești în trei zile, că de nu, pune-ți poita 'n cui!

— Ț-oj plăti, me rog. Étă acum o sută.

Abia avu timp să predea banii, căci Rachila întoși cu o sticlă de vin și câteva pocale.

Alesandru apucă sticla cu vin și tornăre și pocale, dîse:

— Până când ai fost p'afară, domnișóra, m'am convins și eu că domnul acesta e vrednic să fie învățator în satul acesta: de aceea te rog și cu să-l spriginesci la părintele ca să se potă alege. . . să trăescă!

— Mulțămese! — răspuse candidatul ciocnind.

— Dar apoi să te țini de vorbă, — continua Alesandru, — și să faci ce-ai dis, că de nu. . .

— Nu te teme, — îl asigură candidatul. Dar părintele Tanase zăboveșce mult. O să vin de altă-dată.

— Bine, — dîse Rachila, care se bucură că în sfîrșit va rămăne singur cu Alesandru.

Candidatul luându-și remas bun, plecă, dîcându-și: »Me duc, că decă voi mai sta aici, hoțul acesta va scóte dela mine și cealaltă sută și-atunci n'oi ave ce să dau lui popa Tanase: ér decă acesta nu va căpela nimica, totă truda mea va fi 'nsedar!»

Abia părăsi el casa, întăiu pe popa Tanase, care tocmai se stădia c'un om, căci i-a iertat pruncul dela scóla și totuși nu i-a adus mielul legatuit. Vedend pe candidatul, ca și uliul când zăreșce o pradă mai grasă, popa Tanase dote dramul omului și s'apropiă de acesta:

— Adus-ai paralele?

— Adus o sută.

— Dar nu ți-am spus să-mi aduci două sute? Vrei să fii dascăl și nici acum nu me ascultți?! Dta gândeșci că o trebă ca asta se potă face cu nimica! C'o sută de florini nu poți ave o ispravă de Dămnea-ajută. Imi pare reu, dar. . .

— Ț-oj aduce eu și cealaltă sută.

— Voi vedea. . . Acum dă-mi și nimica acesta, căci încă i vei cheltui. . .

— Poffim!

— Așa! Acum dute și caută și restul. Dar să nu întărdii mult, căci tocmai astăzi a fost la mine pruncul lui Melentie și m'a rugat să țin cu el. . .

— Dar acela abia-și șiece serie numele.

— Așa-i. Inse mi-a lagaduit trei sute de florini.

Candidatul gândi: »Étă așa se pun dascălii în satele de p'aici!« Dar nu cutoză să dîcă nici o vorbă d'aldaste, ci răspuse:

— Măne voi vini cu banii și ți-oj aduce și un purcel.

— Te aștept.

Și se despărțira. Candidatul porni cătră casă 'n satul lui; ér popa Tanase se duse la casa comună, căci tocmai sosi poșta, și cum el nu era abonat nici la un diar, acolo avea obiceiul să citeșcă din când în când câte ceva din diarele altora seu din cel abonat cu banii comunei.

(Va urmă).

Iosif Vulcan.

Ereditatea memoriei și a obiceiurilor.

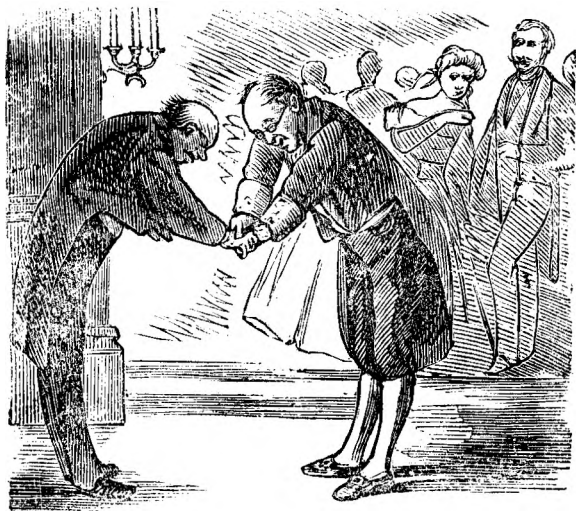
Sar puté dice cu drept cuvânt, că una din cestiunile cele mai interesante, din cele mai frumoșe și poté din cele mai gigantice ce medicina ne ofere, este ereditatea, acea lege în virtutea căreia toate ființele dotate de viață, tind a se repeta în descendenții lor; acei axiom fundamental, că zăsemenea dă nașcere la zăsemenea.

Omul poté fi considerat în organismul seu, în dinamismul seu, în funcțiunile ce constituie viața sa fizică, seu în operațiunile ce constituie viața sa mintală. Nu voi vorbi aci decăt de o parte care este cuprinsă în acea din urmă formă, voi să dîc memorie. Avem să vedem îndată decă ea este transmisă seu nu prin cestiunile.

Pentru a înțelege ereditatea memoriei, trebuie a lua cestiunea în totă generalitatea sa. În accepțiunea

GLUME ȘI NU PRÉ.

Din fericire.

— Ah! ce! Raoul!... Cum te alți?
 — Mult mai bine.
 — Așa dar, ai fost bolnav?
 — Nu, scumpul meu; eu nu, ci biéta mea sócră...
 Suferiam foarte mult vefénd'o că este așa de greu
 bolnavă... Din fericire, a murit!

O naivitate.

— **A.** Al domniei tale este ăst câne, domnule B.?
 — **B.** Nu, este al domnului M. Ecă un animal
 foarte înțeles. Fie ăis între noi, e mai înțeles decât
 stăpânul său.
 A. O.! da, știu că există asemeni animale; am
 avut și eu un asemenea câne.

Intre socru si ginere.

— Tată socrule, sînt tot nemulțămît de fîca
 d-t-ede; eu este posucă, lenoșe mîncăciósă, cheftui-
 tóre...

— Ai dreptate, dragă ginere, și decă ea nu se
 îndreptăză, decă te va mai pune în pozițiune a veni
 la mîncă să te mai plîngi...

— Ei bine?

— Ei bine, îți făgăduiesc c'o voi desmoșteni.

Din lumea mare.

D. X... este foarte galant și foarte puțin dibac.
 La cea din urmă serată a d-nei Z... el jocă c'o
 femeii foarte seducătoare.
 Pe cînd jocă un vals, d. X... călcă pe picior pe
 d-na Z...

Acésta scóte un țipét.

— Dar, d-le, m'ai călecat pe picior.

— Oh! dómnia, acésta este cu neputință.

— Cum, cu neputință?

— Piciorul d-tale este atât de mic...

curentă a cuvântului, memoria cuprinde trei lucruri: conservarea oricăror fapte, reproducerea lor și localizarea lor în gândire.

Memoria este considerată ca o proprietate vitală, ca o aptitudine a sistemului nervos; ea conservă ore-care stări și le reproduce.

Adevăratul tip al memoriei organice trebuie să-l căutăm prin grupul de fapte ce numim acțiuni automate secundare, prin opozițiune la actele automate primitive sau înăscute. Sînt mișcările dobândite cari constituie baza vieții noastre zilnice. Această memorie de mișcări este ea transmisă prin ereditate? Această chestiune este foarte delicată și ea a ridicat mari controverse.

Acum un an întorcându-mă în România pentru câțiva timp, unde avui onoare de a ține o conferință la Băcău despre: Ereditate în general și atingînd chestiunea memoriei, am citat câte-va exemple; dă-mi voce amabile cetitor, de a-ți reproduce aci câteva din acele exemple cari vor conchide în favoarea obiceiurilor ereditare.

Cel mai vechiu este datorit lui Girou de Buzaireingue. Am cunoscut, dice el, un om care avea obiceiul cînd eră în pat de a se culcă pe spate, și de a încrucișa piciorul drept pe cel stîng. Una din fetele sale se născu cu acelaș obicei, ea luă neîncetat această pozițiune în legăn, cu totă rezistența fașelor.

Darwin transcrie o observațiune a lui Galton. Se agitază de un om care cînd eră întins pe spate în patul său și dormia de un somn profund, ridică încet brațul drept mai sus de figură până la frunte și pe urmă îl lasă să cadă pe vîrfurile nasului. Acest gest nu se producea în fie-care noapte, dar numai din timp în timp. Cîte odată se repetă în timp de o oră, lăsînd nasul venet de loviturile ce primia. Fiul său se însură cîteva ani după mîrtea tatălui său cu o persoană ce nu auzi nici odată vorbindu-se de această particularitate. Cu toate aceste ea făcu aceeaș observațiune asupra bărbatului său. Această nu se arată nici odată în somnolență, eră intermitent ca și la tatăl său. Cîte odată dură o parte din noapte și se producea ca și la tatăl său prin mîna dreaptă. Acesta la rîndul său avu copii, una din fiicele sale moșteni acelaș defect. Ea se serviă asemenea de mîna dreaptă, dar de o manieră puțin diferentă, după ce ridică brațul nu-l lasă să cadă, inșe cu degetele mînei jumătate închisă ea dădea câteva lovituri rapeși peste nas.

Autorul anonim *) al unui articol asupra eredității raportează un cas personal. Primul său copil fiind neliniștit și țipînd noaptea, el luă deprinderea a-l legăna cu piciorul chiar din pat pe jumătate dormind: o fată născută în urmă avea obiceiul următor: ea se legăna singură aruncînd piciorul drept peste cel stîng la intervale regulate. Această legănare continuă chiar cînd mica fetiță dormia. Un frate ce se născu după această, avu acelaș obicei.

Fapte ce stăbilesce ereditatea memoriei găsim foarte puține, cu toate aceste putem cită memoria acelor doi Seneque. Tatăl său Marcus Annecus putea repetă două mii cuvinte în ordinea ce le auzia pronunțându-se: fiul său Lucus eredită aceeaș forță de memorie. Galton ne dice, că în familia lui Richard Porson, care eră un filhelen în Anglia, memoria eră așa de remarcabilă, că a trecut în proverb: »Memoria lui Porson.«

Acelaș autor are resone de a crede, că o memorie puternică ascuțită pentru toate chestiunile de detail caracterisează rasa israelită.

Să cităm asemenea memoria Lady-iei Esther Stanhope, aparținînd uneia din cele mai mari familii din Anglia. Intre multe asemănări ce esistă între dînsa

și bunicul său, citează ea singură memoria: Am ochi căprui și memoria locală a bunicului meu; cînd el vedea vre-o pîtră pe drum, își aducea aminte, eu asemenea.

Am puté cită chiar aci în Geneva, unde me aflu acuma, ca exemplu de o prodigiôsă memorie, una din cunoștințele mele, doctorul S. care citeșce aprôpe tot ce apare și care pôte să-ți spună fără greșelă cutare articol a fost publicat în cutare an, în cutare revistă, iscălit de cutare. Fiul său, care este profesor la universitate, a ereditat dela tatăl său aceeaș memorie.

În familiile de artiști ore-care forme determinate a memoriei sînt ereditare. Vedem în fie-ce di, că talentul de musică și pictură este ereditat, adese până în cinci generațiuni consecutive. Și eu cred că este evident, că nimene nu pôte fi bun pictor, fără a ave memoria formelor și culorilor, nici a fi compozitor însemnat, fără a ave acea a sonulu.

Memoria cu totă incontestabilă-i necesitate, nu jôcă în viața umană și prin urmare în istorie decăt un rol secundar. Ea nu produce deloc opere ca înțeligența și imaginațiunea, nici acțiuni mari și străluc te ca voința. Ea nu cade sub scutul legii ca pasiuni e.

A. Dinga.

Doine și hore poporale.

— Din giurul Năseudului. —

XXVI.
 Post-am ficior voinic forte,
 Ș-am iubit mîndrele tôte;
 Cîte mîndre 'n braș'am strîns,
 După mine tôte-au plîns,
 De te-oi stringe și pe tine,
 Și tu-i plînge după mine.
 Eră de te-aș sărută,
 De mine nu te-ai lasă.

XXVII.

Cînd eram la mama mea,
 Eram pui de rîndunea,
 Și dragă cui me vedea;
 De cînd is la mama lui,
 Nici is pasere nici pui,
 Nici is dragă nimenui.

XXVIII.

Italia țără pustie,
 Lasă pe badea să vie,
 Că se coc strugurii 'n vie,
 Că-i dedat-o porumbiță,
 Și tot cară câte-o viță.
 Și-i dedat un porumbaș.
 Cară câte-un struguraș,
 Și-i dedal-o cîrbă negră
 Și fugă cu via întrégă.

XXIX.

Dare-ar. bade, Dumineșu,
 Să rămână trupul teu,
 Pe mese la fîgădău,
 Că-mi mîncăși norocul meu,
 Prin ocol câte-un picior,
 Pentr'o inimă cu dor.
 Prin grădină câte-o mîna,
 Pentr'o inimă streină,
 Prin livadă câte-o spată,
 Pentr'o inimă stricată.

*) Th. L. Cornhill Magazine juin 1878.

Din viața socială română sibiiană.

Duminecă în 2/14 l. c. ținū reuniunea română de cântări din Sibiiu primul concert în acest an.

Peste tot publicul român din Sibiiu ș-a știut eluptă aci chiar, între rassa germană cultă, o poziție socială frumoasă. Balul reuniunii femeilor române este recunoscut ca primul bal de elită al carnavalului, concertele date de reuniunea română de cântări numără între concertele dela care nu pōte să absenteze lumea musicală. E anevoiă a-ți câștiga o reputațiune în mijlocul unor ōmeni aleși. Astfel stă lucrul și cu balul român și mai ales cu concertele românești.

Dar balul din est an va urmā, ne vom mārġini dar la concert, care a trecut.

Germanului i place sā fie perfect în tōte, seu dēcā acēsta nu se pōte, el nu se mulțumēșce pānā cānd nu ajunge gradul cel mai mare de posibilitate. Ca reprezentant al culturii, Germanul a ajuns a rivalisā și a întrece chiar și în musicā pe celelalte popōre. Astfel și în Sibiiu. Acest oraș sāsese, centrul culturii și vieții sāsesei, se pōte dīce cā e unicul loc în Transilvania unde pōte omul audī musicā bunā, cāci Germanul s'a constituit în reuniuni, a cultivat musicā ș-a acuirat puteri musicale.

Societatea romānēșcā abiā în anii din urmā a început și ea a imitā pe Nēmțul, s'a constituit și ea dar în o reuniune de cântări. În scurtā vreme acēstā reuniune a avut norocirea de a cāpētā ca dirigent pe unul dintre ai sei, pe dl Georgiu Dima, a cārui putere musicală și abilitate de dirigiare e recunoscută și de alți rivali de ai sei în musicā. Sub conducerea dlui Georgiu Dima reuniunea romānā de cântări și-a eluptat un loc între primele reuniuni de acest soi din Sibiiu. Compozițiile romāne ale dlui Dima, și transcrierile din musicā clasicā germanā, bine studiate, apoi perfecțiunea în piano a dōmnei Brote, vocea cunoscutului basist Isaia Popa, dōmna Eugen Brote și dōmna dr. Crișu i au fācut ca publicul musical din Sibiiu sā-i recunōșcā reuniunii romāne de cântări aprōpe primul loc între reuniunile de cântări din Sibiiu.

Programul anunțat pentru concertul dat duminică trecută, durere n'a putut li esecutat pe deplin, din cauza indispoziției spontanee a unuia dintre factorii primi ai concertului. În schimb însă publicul a fost mulțumit cu celelalte esecutări. Cā concertul de duminică nu a reușit ca altădatā, pot fără a greși, sā atribuim cāldurei nesuferibile, ce erā în salā, un lucru neplăcut pentru cāntāreți.

În acēstā zace puterea socialā superiōrā a societății romānești din Sibiiu: în poziția socialā vedută ce și-a câștigat-o în mijlocul unei societăți culte. Aci vor avē copilele mai mārșore, eleve ale viițorei școli de fetițe ocaziune a intēlni o societate romānēșcā cultā. Dēcā ne arogām acēstā intāietate în urma cārēia cerem ca sā se aședē școlā superiōrā de fetițe aci, e cā recunōșcem ocaziunea ce li se va imbiā fetitelor romāne a vedē viața romānēșcā.

Causa cā acēstā ocaziune nu li se pōte da altundeva dēcāt în Sibiiu, e cā aci s'a aședat și constituit cea mai mare parte a societății nōstre, cā nicāiri nu intēlneșce omul public romānēșc intēligent în număr atāt de mare ca aci, cāci dēcā la Blaș, Cluș, Oradea-mare, Lugōș, Fāgāraș etc. aflā omul public romānēșc, nu esistā în aceste locuri familia, publicul romānēșc din aceste locuri e în mare parte în neputință de a-i oferi unei școle de fetițe o școlā socialā romānēșcā,

trāind parte în viața singuraticā, parte fiind cele cāteva familii avisate în urma impregiurārilor locale a se acomodā și ele spiritului societății în majoritate, de ōrece atāt în Blaș, cāt și în celelalte orașe pe unde avem societate cultā, ea este compusā din un număr de tot mic.

Ni se face imputarea, cā numai dēcā nu ar invēțā elevele viițore și patima luxului de care suferē societatea femeieșcā din Sibiiu.

Va încetā cu timpul și acēstā pradā, cāci au întrevenit în dīlele nōstre casuri cari ne-au dovedit unde duce luxul și cā nu podōbele il fac pe om, cā altā însușire se cere pentru femeie pentru hrana sufletēșcā.

Mai ales e primitōre pentru creșcerea socialā a elevelor ocaziunea ce li se va oferi în viața familiarā a societății nōstre sibiene, cāci trebue sā formeze spiritul unei fetițe ocaziunea ce li se va da a primi impresiunea blāndā de o eleganță a dōmnei dr. Moga, expresiunea aședatā de noblețā a dōmnei dr. Brote, gingāșia dōmnei Cosma, a dōmnei Brote jun. și dēcā școlā superiōrā de fetițe va aduce în mod indispensabil pelāngā dșōra Tānāșescu āncā cāteva femei de o educațiune romānēșcā, timbrul romānēșc se va accentuā în tōtā noblețā vieții sociale romānești și acūși nu vom mai avē trebuintā de rochii de Viena și Paris pentru a pāstrā caracterul de elitā al petrecerilor nōstre sociale din Sibiiu, ceea-ce nu erā necesariu nici pānā acum, de ōre-ce Romānul crescut odatā la nivelul civilizației moderne e de o infāțișare destul de nobilā.

* * *

Balul Societății „Progresul” în Arad.

— La 14 februarie. —

Vedēnd cā nimene nu v'a raportat despre balul nostru, imi iau voia a ve scrie eu cāteva șire, dle redactor; rugāndu-ve sā binevoiți a le da loc în nr. viitor, ca sā nu pāțim așā ca 'n anul trecut, cānd unica nōstrā fōie de salon n'a publicat nimica despre balul nostru.

Societatea »Progresul« este compusā din meseriași și s'a inființat la neobositele stāruițe ale dlui avocat M. B. Stanescu, care cu tot dreptul se pōte astādi bucurā de fructele ostenelelor sale, cāci a creat în Arad un nou factor de culturā naționalā, însoțirea meseriașilor. Un exemplu acesta demn de imitat și'n alte părți.

Societatea acēstā s'a afirmat deja prin mai multe baluri, dintre cari cel din urmā și fōrte bine reușit s'a ținut duminică la 14 febr. st. n. în sala mare și strălucitā din »Grand Hôtel Zemplenyi,« mai de mult »Crucea albā«.

Erā o adevēratā plăcere a vedē pe luciul parchet societatea acēstā, adunată mai cu sēmā de prin suburbiile orașului, dar care și aici tocmāi așā de bine șcīea sā fie acasā.

Matrōna balului a fost dna I. Suciu, consōrta unui cetāțian stimabil, care fu intimpinatā de cātrā comitetul arangiator cu onorurile cuvīnciōșe și pre-dāndu-i-se un buchet frumos, fu introdusā în salā, unde apoi dansul începū cu »Ardelena.«

Dupā cāteva jocuri urmā un mic concert, deschis cu »Corōna Moldovei« cvartet esecutat prē bine de corul miest al Societății și condus de dl profesor de cānt Ioan Vidu. Apoi un violinist orb, M. Ciacovean a cāntat din viōrā o doinā admirabilā și la cererea generalā o partie din »Troubadour.« Dra Iulia Muntean a declamat cu multā vervā poesia »La infidelul.« Dl Paul Mina a cāntat din gurā o doinā mult aplaudatā. Și 'n sfēșit corul a cāntat »Hora Sinaiei,« care a produs un efect mare, dar cu totul meritat.

După concert se jucă dansul istoric național »Călușerul« de 12 flăcăi, sub conducerea vătavului Paul Mina, apraudați cu frenesie de tot publicul.

Dintre jocurile noastre naționale s'a mai jucat, de două ori: Româna, Logoșana, Pe picior. Eră o naltă bucurie a vedé veselía generală.

Din frumoșă cunună de dame, însemn aici următorele nume: dnele Dessean, Antonescu, Dogar, ved. Comloșan, Marcu, Florescu, Mina, Popoviciu, Popescu, Lungu, Biriș, Lupșai; dșorele Ana Creț, Silvia Vațan, Julia Manteani, Marica Raicu, Sidonia Boros, Emilia Cure, Marica Nadaban, Maria Recean, Rosalia Petarea, Emilia Dorca, Matilda Ardelean, Emilia Popa, surorile Borladan, Rosa Meriu, Iulia Adus.

Din clasa inteligenței încă viniră câțiva, nu tocmai atâția câți doriām; numărul inteligenților străini ne surprinse plăcut, — dar și ei își petrecură bine, desfătându-se în frumoșele noastre danturi naționale populare.

Eră dimineța, când petrecerea se 'nceie.

Inel.

B o n b ó n e.

Dnul A., de curând baronit, face lista invitațiilor sei la balul ce are a da în noul seu palat și o supune reuisionii soției sale.

Dna A: Pricep să invitām pe contesa B., pe barona C., dar pe generalăsa D. nu se pôte.

Dnul A: Și pentru ce?

Dna A: Nu e născută nobilă.

Dnul A: Bine, dar o ștergem.

El continuă a ceti. Soția sa îl intrerumpe.

Dna A: Dar nici pe barona E. nu o putem invita.

Dnul A o priveșce cu mirare spre a altă cauza.

Dna A: Dar nu e mărítată cu un nobil.

Dnul A: Dragă, de vei fi așa de dificilă în alegere, vei trebui și pe tine să te escludi din societatea fa.

X. . . este un sgărcit fără sémen. Intr'una din dîle se duse la un otel pentru a închiria o cameră.

— Cât costă camera acesta pentru opt dîle? — întrebă el pe stăpânul otelului.

— Trei-deci de franci.

— Lasă-mi-o te rog, pentru două-deci și cinci de franci.

— Pentru opt dîle! me iertați, dle, nu pot să vă las nimic din prețul ce v'am făcut.

— Aide dle. . . Acum în timpul iernei, dîlele sânt atât de scurte!

X. . . trăeșce de ađi până mâne, este bine îmbrăcat, dar adese ori i se întâmplă să n'aibe 10 centime în buzunar pentru a-și cumpără o țigară.

Preumblându-se, simte că-i bagă cineva mâna în buzunar; îndată apucă pe pungaș, apoi scoțându-și portmoneul, îl deschide, îl arată și-i dîce:

— Nu cumva voiăi să pui ceva în el!

Se vorbeșce într'un salon de dna X. . . , care este foarte elegantă și are tôte calitățile: o strică numai un lucru: are nasul cam cărn.

— Cu tôte acestea, găsesc că este încântătoare, dîce unul din cei de față. Este un adevărat ânger.

— Da, este un ânger: nici eu nu dîc din contră. Pot dîce chiar că este un ânger cădut din cer; păcat inse că a cădut tocmai pe nas.

Un vîndător de vinuri se duce să ofere vin de Malaga unui spițer.

— Iți mulțamesc, — dîce onorabilul specialist, — imi fac însu-mi vinul de Malaga.

Și apoi adaugă c'un aer impunător:

— Cu modul acesta, șciu ce dau clienților mei.

Vinul mestecat cu apă.

— Anecdofă. —

După ritualul bisericeii catolice, în vinul care se întrebuintează la celebrarea sântei liturgii și care simbolizează sângele izvorit din cōsta Domnului Cristos, se tōrnă și pușintică apă, conform dîsei sântei Scripturi: »Și îndată a eșit sânge și apă«.

Părintele X. din întemplantare uitase a face acesta și sevērși liturgia numai cu vin.

Ei, dar ochii crîznicului, cari vecinic sânt țintîți spre faptele preotului, observară numai decât acesta iregularitate și fama trecu la popor.

În o bună dimineța părintele nostru se pomeneșce c'o muleță banală din partea episcopului seu, până la ale cărui urechi ajunsese vestea. Destul necaz acesta pentru un preot sêrac!

Cum stă el așa intristat, d'odată se pomeneșce la casă cu jupânul Itzig, cărcimarul, care bag-sēmă vinise și el ca să-și ridice datoria ce avea la preot pentru beutură. Observând inse tristetea acestuia, nu mai aminti de acea datorie, ci întrebă de cauza intristării sale.

Preotul spusé tot.

— De, lasă dle părinte, căci decă uităși dta a face acesta, — n'am uitat'o eu, despre ce pot să-ți dau atestat. Deosebirea e — precum se vede — numai între persōna mea și a dtale.

— Prê bine, — response preotul, — te rog dar să-mi dai acel atestat numai decât.

Itzig se puse la mēsă și scrisé:

»Adheverință. Plîn claré mai jos înshematul adeveresch, che teth vinul chît fosth dus esth an dela mine la dl preoth și așa la slintah piscerichă, a fosth jumêtate apă. Semnath în Z. în postul sfințelor Peșach a cătholichușilor. Itzig m. p. arendaș.«

Preotul numai decât își formula un recuș cîrî episcop, în care pe basa atestatului alăturat se rogă de absolvare, care a și căpêtat'o.

La trei luni după acesta părintele X. și arendașul Itzig din Z. stau față în față înaintea judecătōriei cercuale din S.

Judele: — Te întreb, om, dle, decă recunoșci datoria de 20 fl. ce arendașul Itzig preînde a avé la dta pentru vinul consumat în est an?

— Recunosc jumătate, care și sînt plecat a i-o plăti, încât pentru ceoa jumătate — neg.

— Și cu ce ai puté să documentezi asta?

— Cu atestat redactat de însuși jupânul Itzig. — response preotul, — depunînd pe mēsa judelei adeverința de mai sus.

Trêba se rezolvi în favorul preotului, eră jupânul Itzig se depărtă cu buzele unilate.

I. C. Someșanul.

Literatură și arte.

Conferințe literare. Dl Gr. Ventura a ținut duminica trecută o conferință literară la Ateneul Român din București asupra lui »Pymdion.« — Dl dr. Garofid a ținut tot acolo, în ședința precedentă, o conferință despre apele minerale ale României. — Dl Marian, teolog în Cernăuți, a ținut în ședința festivă a academiei ortodexe de acolo o disertațiune despre educațiunea religioșă-morală. — Dl Stefan Neagoe, profesor în Bêrlad, a vorbit în Ateneul de acolo despre »Poetii români din epoca renașcerii.«

Despre limba românescă dl Barbu Ștefănescu (dela Vrancea) a ținut o conferință literară pr. . . . sântă la Ateneul Român din București. . . concretisarea ideilor, conferențiarul în urmă . . .

procederea ce întrebuintează inchipuirea poporului spre a represintă prin cuvinte sensibile ideile cele abstracte. Unde, unde va trebui să caute poetul său scriitorul român izvorul inspirațiunii sale? Țăranul trebuie să fie adevăratul nostru dascăl și în școlă sa s'ar căde să meargă să învețe toți aceia, cari ar dori într'adevăr să scrie potrivit cu geniul limbii noastre. Așa au făcut eminentii noștri scriitori — un Bălcescu, un Odobescu, un Hașdeu; de acolo s'au inspirat un Eminescu. . . . Tote încercările Academilor de a făuri o limbă a viitorului, n'au nimic a face cu realitatea. Poporul, și numai poporul, este factorul inconștient, care sporește și îmbogățește o limbă. Conferențiarul salută cu bucurie pe toți aceia ce au urmat și urmază după geniul poporului — așa »Magnum Etymologicum« al dlui Hașdeu și urează ilustrului seu autor, vigoarea necesară spre a duce la capăt acesta operă monumentală. Dela Vrancea admiră, împreună cu noi toți, scrie »Epoca« de unde scotem acestea șire, plasticitatea espresiunilor țăranului român și chiar, decât am pute dice astfel, brutalizarea tuturor impresiunilor, tuturor senzațiunilor sale. Citațiunile în spriginul acestei tese au fost relevate cu atăta spirit și cunoștință de cauză, ele au fost atât de numeroase și de bine alese, încât e peste putință a le reproduce măcar în parte. Altminteri această tesă e foarte ușoră de dovedit. N'ai decât a deschide prima carte de hasme său de poesi poporare și vei pute spicui cu abundență asemenea esemple. Toemai aceste idiotisme sui-generis, sânt ceea ce dă acel farmec nepovestit tuturor produțiunilor musei poporare și care le face să fie admirate și de străini, cu tôte că primesc o impresiune slăbită prin injgheburile lor într'o altă limbă.

Numărul cetitorilor români, scrie dl G. Barițiu în »Transilvania,« crește nespus de încet, eră în unele regiuni nu crește nicidecum, ceea ce se adeverește mai de aprôpe și prin mărturisirea cătorva corespondenți ai diarelor politice, dela cari aflăm, că în cutare părți de țără poți alergă prin câte 9—10 comune de prin pregiur și nu vei afla pe la români o singură foie periodică românească și nici de alte limbi, eră din ceea ce numim carte, abia vei da ici-colo de câte un călindar, care inse în partea sa literară rămâne peste tot anul necetit și necunoscut, până când mai pe urmă ajunge ca material de aprins focul. Aceste sânt tot atâtea urme ale selbătăciei, în care fusese aruncat poporul și chiar clerurile în vécul pe când nici chiar cărțile rituale ale bisericeii orintale nu se puteau tipări fără o strictă censură prealabilă, însă și așa numai în două tipografii, la Buda și la Blas.

Din biblioteca „Tribunei“ în Sibiu au apărut două broșure nou: »Căldărușa cu trei picioare.« poveste franțuzescă, de A. Genevray, tradusă de Eleonora Tanasescu; prețul 8 cr. seu 16 bani. — »Cenușotea« poveste de I. T. Mera, prețul 8 cr. seu 16 bani. De vândare la Institutul tipografic din Sibiu.

Broșure nou. Dl B. P. Hașdeu și Radu Negru, studiu istoric de Ion N. Șoimescu, de vândare în librăria Socec și Ionițiu în București. — »Despre ajiu, concurs, esportul vitelor și velniți.« a apărut la Iași și se află de vândare în librăriile Dim. Daniel și frații Saraga.

Curs de limba italiană, pentru școlile secundare, partea I, Etimologia și cele mai insemnate regule sintactice cu teme pentru deprinderi, de M. Strajan, profesor de limba italiană și de limba și literatura română în cursul superior al liceului din Craiova, a eșit de sub tipar acolo. Prețul?

Un lexicon montanistic. Cetim în »Romänische Revue:« Precum ni se împărtășește, va apăre în curând un nou op intitulat: »Lexiconul celor mai întrebuintați termini tehnici la mine și cohuri; partea germană-

magiară-română« (Wörterbuch der beim Berg- und Hüttenwesen am häufigsten vorkommenden technischen Ausdrücke: deutsch-ungarisch-romänischer Theil) al cărui autor e montanistul diplomat din Oravița (I. Poorean. Acesta e partea primă (germană) a cărții atât de prețioasă pentru montaniști, căreia va mai urmă un al doilea și al treilea tom (maghiar și român). Tomul întâiu e de 8 côle și costă 1 fl.

Stupăritul. Cetim în »Luminătorii:« Sântem informați din funte sigur, că zelosul și distinsul nostru preot rssd. Suetoniu Petroviciu din Checia, carele de mai mulți ani fiind membru ord. al societății regnicolare de apicultură și ocupându-se din adins cu acest frumos și rentabil ram al economiei, vastele sale cunoștințe și esperințe le-a pus pe hârtie, în scopul d'a tipări un opșor în limba română, sub titlul: »Catehismul apiculturiei«.

Teatru și musică.

Teatrul Național din București, după cum semnalaram în nr. trecut, diilele din urmă a represintat pentru prima-oră tragedia »Pygmalion.« Succesul primei represintațiuni a fost complet: mai la vale dăm informațiuni mai detaiate în asta privință. Despre a doua represintațiune găsim în »Epoca« următoarele șire: »Astădată capul d'operă a dlui colonel Bengescu s'a jucat inaintea unei săli cam gôle. Curios public mai este și în București. În loc să incurageze ce e frumos, el alergă pe la café-chantant. Semn al timpului. Dar e vina și a autorului. Dl colonel Bengescu își plătește astăzi păcatul. Dlui a fost cel dintăiu care a contribuit să falsifice gustul publicului. Dl colonel Bengescu e primul autor care a inițiat în românește pe români la farsele operetei franceze și germane: Giroflé, Mascotta și altele, traducțiuni ale dlui, sânt microbii care fac atât reu lui Pygmalion. Lumea pozitivă de astăzi nu se mai interesează de amorurile Astarbeei și de tirania lui Pygmalion, cari trăiau inainte de Christos. Betina imitând pe curcani, Boccacio făcând pe grădinarul și Bolero jucând cancanul, ne desfată mai mult decât tirada, foarte frumoasă într'adevăr, ce recită dl Manolescu, inainte d'a se duce să omore pe tatăl seu. Teatrul nostru național care trebuia să fie o școlă pentru moravuri și gust, de aceea e și subvenționat de stat, a preferit să devie o sucursală »des Foliesbergères« și astăzi își trage păcatul, căci nu mai pôte să atragă lume decât cu programe de café-chantant seu cu operete jucate ca la circ. A treia represintație a lui »Pygmalion« continuă același diar, joi sera a fost foarte frumoasă. Toți actorii s'au întrecut și sala eră plină. Dar direcția teatrului a găsit cu cale să întreprupă piesa dlui colonel Bengescu, că mergea pră bine, pîntr'o serată de café-chantant. Duminică erăș s'a jucat »Pygmalion.« Cu acesta ocașiune, succesul — scrie »Românul« — s'a afirmat cu desăvărșire. Sala eră tot atât de plină ca și la cea d'intăiu represintațiune. Frumôsă represintațiune atât din punctul de vedere artistic, cât și din cel financiar. Casa trecea peste 3.000 de franci.« Marți s'a juat a cincea oră.

»Pygmalion,« tragedia dlui Bengescu, a fost — după cum ne spune »Românul« — primul succes bine recunoscut în stagiunea acesta al teatrului Național din București. La represintațiunea primă sala eră plină de sus până jos. Aplause și rechemări după fie-care act. Corône și buchete. Una din cele mai frumoșe serbări literare la care am asistat. Dl Gion scrie tot în »Românul,« că acesta piesă e prima tragedie română originală, brodată pe subiect antic de un scriitor care, cel dintăiu la noi în alcătuirea unei astfel de piese, s'a hotărit să credă că planul, desfă-

șurarea logică a subiectului, meșteșugul d'a face ca actul I să te aducă a dori actul II și acesta pe cel d'al III, cu alte cuvinte, interesul acțiunii, sînt tot atâtea elemente cari fac pe spectator să fie cu actorul într'un cuget și n'tr'o simțire, și prin urmare dela începutul subiectului și până la fine să trăiească decă nu in acea lume esteriōră — puțini la noi cunosc civilizațiunea feniciană — ci in lumea internă a patimilor cari se desfășură pe scenă. In toate actele, personagele lui »Pigmalion« vorbesc limba cea mai frumoasă și cea mai puternică din tōte cāte s'au audīt până acum pe scena română. Fără inversiuni violente, fără gingășii impanglicate, fără pretențiuni de archaisme rare, fără digresiuni poetice, bune aiurea, dar nu 'n responsuri pe scenă, dl colonel Bengescu a făurit versuri de o putere tragică adese ori atât de intinsă, încât eră o deosebită plăcere pentru curiosul atent să prindă pe figura spectatorului tresărirea à l'union cu actorul de pe scenă când versul sbură depe buzele lui Fadael, Astarbeeii s'eu lui Pygmalion. « Țiarul »Epoca« scrie, între altele, acestea: »Sub tōte punctele de vedere »Pygmalion« este o lucrare dramatică de un ordin superior. Proporțiunile, cadrul in care se mișcă personagele, țesătura dramatică, sînt mărețe. Calitățile literare, istețimea țesăturii dramatice, frumuseța versului și a ideilor conținute in el, au produs asupra auditorului un elect atât de mare, încât opiniunea generală este că »Pygmalion se pōte numi cea mai bună adevărată tragedie pe care până astăzi o posedă literatura dramatică română.« Eră »România« o apretueșce astfel: »Marți pe scena teatrului Național a fost un adevărat triumf și pentru actori și pentru autor. Degradată de flăcări depravate ca »Mascota« și altele, scena se ridică marți s'era la înălțimea la care trebuie să stea. De n'ar mai căde! Scrisă in versuri frumoșe, tragedia d-lui Bengescu are acțiunea bogată, puternică și conține cugetări shakesperiane.« In numărul acesta reproducem cu plăcere, după »Epoca«, un fragment din acēsta tragedie. In acest monolog regele Pygmalion retras in locașul in care ținea ascuns tesaurul lui și amenințat de supușii sei resculți și de fiii sei cari sînt conjurați contra lui, exprimă temerile lui si pasiunile mărșave cari sbuciumă sufletul seu.

Dșora Bărescu, care acum se află in concediu mai îndelungat pentru restabilirea sănătății, după cum se asigură, nu se va mai întorče la Burgtheater. Artistă, se afirmă, că este hotărîtă să dică adio muzicii germane și să trecă la o alta, care se potriveșce mai bine cu firea ei română și cu limba română. Ea se află in Paris și studiază cu cel mai mare zel limba franceză și îndată ce-i va fi posibil va trece pe scena franceză.

Teatrul românesc și C. Caragialli. Sub acest titlu »Epoca« din București publică un articol, din care scōtem acestea: Acel care ar dori să serie vreedată istoria teatrului național și ar resfoi in acest scop documentele ce au ramas din trecut, s'ar intēlni negreșit îndată cu numele lui C. Caragialli, artistul de frunte, scriitorul renumit, care se urcă pe scenă la 1834 și nu o părăsi decăt in anul 1866, lovit de bōla care-l seceră mai târziu. Decă s'ar face nomenclatura artiștilor de valōre, cari au trecut prin teatrul național, nu cred că s'ar găsi unul care să nu fi luat dela C. Caragialli nu numai lecțiuni de declamațiune, dar și învățăminte de iubirea artei și de abnegațiune, căci veeliul artist își pierdū tōtă averea, punēndu-și amanet chiar cerecii soției sale, vëndēnd tot ce posedă spre a nu lāsă să pēră teatrul românesc. Producțiunile sale literare, pe nedrept lāsate la o parte de direcțiunea actuală, sînt lucrări de mult merit, pline de haz și spirit de observațiune. C. Caragialli a lāsāt și manuscrisul unui volum de poesii de juse

o sută pagine, care nu vor vedē lumina decăt atunci când se va găsi un editor, spre a se însăreina cu tipărirea lor. Ce a făcut ministerul cultelor, ce a făcut direcțiunea teatrelor pentru C. Caragialli? Nimic, absolut nimic! Vēduva marelui artist, improvărătă de o grea familie, trăeșce in cea mai mare miserie și o recomandațiune personală a regelui care insistă pentru a sa votă o pensiuone vēduvei lui Caragialli, zace încă dela 1882 in dosarele ministrului. Er direcțiunea teatrelor acordă dīlnic ajutōre unor actrițe (?) care n'au drept merit artistic, decăt remășițele reposatei lor frumuseți. Să fim inșe drepti: direcțiunea a spus in foierul teatrului portretul lui C. Caragialli. Nu-i lipseșce decăt următōrea sceptică inscripțiune: »Morții cu morții și viii cu viii.« — semnată: »Patria recunoscătōre!«

Reuniunea română de cāntări din Sibiu s'a constituit in ședința sa generală dela 18 a I. e. in următōrul mod: Președinte, Dr. Aurel Brote; dirigēt George Dima; secretar Dr. Ioan Crișan; cassar Cornel Aiser; arhivar Mateiu Voilean; econom Petru Roșca; membri in comitet: Dr. P. Barcianu, Valeriu Bologa și Isaia Popa.

Producțiunea musicală-declamatorică, împreunată cu danț, in favorul »Reuniunii femeilor române pentru ajutōrea vēduvelor s'erae din Brașov și Săcele« se va da sâmbătă in 15/27 Februarium in sala otelului »internațional« din Cernat (Săcele) cu următōrul program: 1. Discurs ocașional. 2. Moldova in anul 1857, poesie de V. Alessandri. Declamațiune. 3. a) »Idila« romanță de I. Capellean; b) »Hora dela Jiu« de Gr. Gabrielescu, canto cu acompaniamēt de pian. 4. a) »Hora (ghimpați)«, de A. Ferlendis. b) »Nunta țerănēscă«, de Louis Wiest. c) »Asaltul Plevnei«, de Louis Wiest. d) »Hora Plōia s'eu Garofița«, de A. Berdescu, piano solo. 5. Cāntecul haiducului, canto solo. 6. »Omul frumos«, poesie de Andr. Mureșian. Declamațiune. 7. »Visul lui Stefan cel Mare«, poesie de D. Bolintineanu. Declamațiune. 8. »Flueru.« 9. Collection pour deux Violons, de J. Küffner. 10. * * — — — — — ? 11. »O călētorie prin țerile române«, de D. Hinke piano solo.

Concert in Tiovaniul-mare. Reuniunea română de cāntări și musică »Armonia« a tinerimii din Tiovaniul-mare, lângă Oravița, va da acolo duminecă in 16/28 februarie, un concert popular, urmat de petrecere cu dans, in localitățile școlēi gr. e. sub dirigerea dlui invēțetōr Juliu Birou, cu următōrea programă: 1. »Haidați fii de Romānie«, cāntec salutator, intonat de corul miest. 2. »Māndrulița dela munte«, poesie de V. Alessandri, musica de G. Stefanescu, cor bărbătesc de I. B. 3. »La o viorică«, poesie de D. Bolintineanu, musica de Tudor de Flondor, cor miest. 4. »Peneș Curcanul«, poesie de V. Alessandri, declamată de coristul Sofroniu Stanimir. 5. »Romān verde«, poesie de V. Alessandri, musica de Eus. Mandicevski, cor bărbătesc. 6. »La o rosă«, poesie de I. Nicolescu, musica de F. Francheti, cor miest. 7. »Cucuruz«, cāntec popular, musica de W. Humpel, cor bărbătesc. 8. »Străina«, poesie de Iulian Grozescu, declamată de corista Anna Nedicu. 9. »La o rōndunică«, poesie de D. Bolintineanu, musica de A. Flechtenmacher, cor miest de I. B. 10. »Doina doinița«, poesie de Alessandri, musica de I. Vorobchieviciu, cor bărbătesc. 11. »Hora Sinaia«, musica de G. Ventura, arangiată pentru cor miest cu cuvinte de G. G. Porumbescu. La începutul pauzei 12 tineri coriști vor represintă jocurile naționale: »Călușerul și F. ... Vinitul e destinat pentru fondul Reuniunii.

Un nou cor vocal. Sfășinat in comuna Teșești, are s'a produs astăzi ora in biserica de acolo, cāntăre la st. liturgie

C e e n o u ?

Soiri personale. *Regele României* a trimis 200 lei comitetului »Revistei Literare« pentru bustul poetului Gr. Alecsandrescu, pe care cu ajutorul comitetului, sculptorul Jolnay îl lucrăză acum. — *Dl Josif Olariu*, învățător în Doman lângă Reșița, a înființat acolo o fundațiune școlară, care astăzi are 220 fl. 27 cr. în bani gata, 1855 fl. 88 cr. în obligațiuni și acțiuni la institutul »Albina« și 91 fl. 38 cr. în restanță activă, suma totală 2,147 fl. 53 cr. v. a.; dsa a înființat și o bibliotecă școlară, care numără până astăzi 45 de opuri. — *Dl dr. Gaster* n'a fost numit profesor de limba română și slavă la universitatea din Oxford, ci numai a fost autorizat să țină prelegeri. — *Dl dr. Victor Babeș*, profesor la facultatea de medicină a universității din Budapesta, care fusese trimis de guvernul unguresc la Paris, ca să învețe la Pasteur metoda de vindecare a turbării cânilor, s'a întors în Budapesta; afară de rapoartele sale oficiale, Dr. Babeș va ține zilele acestea, în mai multe reuniuni științifice, conferințe asupra studiilor sale. — *Dl dr. Octavian Rusu* a făcut censura de avocat la tabla regescă din Mureș-Osorheiu: dl Rusu va fi avocatul »Albinei.« — *Dl Virgil Barbuloviciu* a fost numit vice-notar la judecătoria reg. din Zelau.

Hymen. *Dl Ioan Haragoș*, comptabil reg. la direcțiunea financiară din Cluș, marți în 16 l. c. ș-a serbat cununia cu dra Elena Nestor, fiica dlui Ioan Nestor, judecător la tribunalul de acolo. — *Dl Ioan Boeriu* și dra Lucreția Totoian își vor serba cununia duminecă în 28 l. c. la Chișfalău lângă Alba-Iulia. — *Dl Sabin S. Piso* la 3/15 februarie s'a logodit cu domnișoara Ana E. Stoian în Cernat.

Academia Română din București a ținut vineri la 7/19 februarie ședință publică, în care cetiră dnii B. P. Hășdeu, V. A. Urechia și Gr. G. Tocilescu. — *Dl B. P. Hășdeu* a citit cuvântul »aliază« din însemnata sa operă »Etimologicum magnum«; dl Gr. Tocilescu a făcut critica unei lucrări a dlui Bariț asupra cetăței Apul.

Balul reuniunii femeilor române din Sibiu, dat în 24 l. c., nu a fost tocmai așa elegant și lucros ca cel din anul trecut, dar cu atât mai bine cercetat. Între toaletele mai remarcabile amintim acelea a dnelor: Maria Cosma președinta reuniunii, Ioana Badilă vicepreședintă, Minerva Brote, Maria Dima, Alecsandrina Matei, Pipos, Stroia, Machek, Görger, Cebulski și fiica, Nedelcoviciu, Maria Hahn, Maria Crișan, Iustina Olariu, Alesandra Rusu, Regina Ronai etc. cum și a dnisoarelor baronese Elena și Zina Popp, Mina Herbai, Aurelia Mihu, Roșescu, Gina, Spitz, Misselbacher, Carolina Forwesten, Salmen, baronesele Kuhn, Ernestina Simonis, Kozi, Mossing, și altele. Venitul curat al balului acestuia, care s'au terminat pe la 4 ore dimineața, se va urca la vre-o 300 fl. v. a. — *m. p.*

Carneval. *La Caransebeș* s'a ținut în 4/16 l. c. un bal arangiat de către Reuniunea femeilor române de acolo, și a reușit foarte bine, căci vinitul curat se urcă peste 200 fl. — *La Acriș* se va ține la 15/27 l. c. o petrecere cu joacă în domiciliul dlui dr. Comșa; vinitul este menit pentru înființarea fondului unui spital acolo. — *În Murele Timișorii* se va ține la 27 febr. un bal în otelul »La corbul alb« în folosul școlii române de acolo: președintele comitetului e dl Ioan Muntean. — *În Satul-nic* lângă Lugos, s'a ținut la 24 jan. un bal precedat de concertul plugarilor de acolo: marele cântăcitor a produs un chorist, care a făcut pe jidanul vinit în turfa din Paris. — *Balul român din Viena* a fost splendid. Deschiderea s'a făcut prin hora dedicată prințului de către cavalerul Buchenthal. Printre cei prezenți eră arhiducele Rainer cu adjutantul baron de Vaux, ducii Filip și Ferdinand Co-

burg-Gotha, dnii Pino, Dunajevski, Cimilkovsky, Kallay; Patronesele, comitele Chevenhüller, Dumba, deputați, ambasadori și alții. — *La Lugos* s'a dat în 11/23 febr. un bal în folosul bisericeii gr. or. de acolo, în otelul »Concordia.« — *La Brașov* balul tinerilor negustori români a reușit bine: majoritatea damelor s'a presintat în costum național.

Salonul dnei Sturdza în Buoureșci. Dl Eide Laveleye, trecând din Constantinopole prin România, descrie călătoria sa. Din acesta reproducem după »Românul« următoarele șire relative la petrecerea sa în București: »Ne ducem la ceai la dl Dimitrie Sturdza, ministrul afacerilor străine, unul din cunoscuții bărbați politici. La dna Sturdza, am găsit un »salon«, un adevărat salon, care mi-aduce aminte pe acela al dnei Minghetti din Roma. Ea știe să te ție de vorbă, și lucru mai rar, să te facă să vorbești. Știe să aducă con-vorbirea asupra unor lucruri însemnate, și mai pe sus de banalitățile obișnuite, fără să devie pedantă. Vocea sonoră e pătrundătoare și dulce; e atât de bună, cât de deșteptă: lucru neobișnuit. Imi vorbi mult de regina Elisabeta, pe care o adorează. N'am s'o ved, din nenorocire; e în familie, la Neuwied. D-na Sturdza imi dădu cărțile ei, »Cugetările unei regine«, în care sânt maxime atât de cugetate, și atât de bine dișe: »Legendele Carpaților, Pelesch-Märchen aus Carmen Sylva's Königreich« și o poemă privitoare la »Iidovul rătăcitor«, în versuri nemțești, d'o poezie stranie și care străbate până în adâncul problemei vieții ome-nești. Regina, imi spunea ea, e o femeie superioară umanității, lipsită de ori-ce interes material, trăind în ideal, îndrăgită de natură, poezie, musică, pictură, de toate artele, închinată cu totul cauzelor nobile. României, poporului român și mai cu sémă asuprașilor și nenorociților. Se sileșce să facă poporul să păstreze industria casnică. Vera, care o petrece în castelul Peleş lângă Sinaia, la polelele Carpaților, ea și damele de onore poartă vestminte țărănești, cu falduri drepte ca niște draperii antice și împodobite cu broderii minunate. Ea a fundat sub protecția ei o societate pentru respândirea industriei locale, a căreia produse se gă-sesc într'o prăvălie din podul Mogoșoei. Mai în fiecare sêră petrec la d-na Sturdza, de unde imi rămân cele mai încântătoare amintiri din călătoria mea. D-nul Sturdza imi vorbeșce cu o vie satisfacție despre situațiunea financiară a României. Ca și Italia, a ajuns la »pareggio«, la echilibru; are vr'o 60 milioane în casă. Toate afacerile sânt asigurate. Și tot ce statul datoreșce, e plătit. De dece ani încôce, progresul e foarte mare.«

Reuniunea femeilor române din Caransebeș, pentru regularea și înfrumșetarea cimiteriului gr. or. român de acolo, intrunindu-se în adunare generală, ș-a compus biurolul astfel: presidentă dna Elena Popovici, vicepreședinte dl Stefan Velovan, cassar dl Marcu Jivan și notar dl Traian Barzu.

Școlă de fete în Cernăuți. Afăm din »Candela« dela Cernăuți, că în urma stăruințelor părintelui archiepiscop și mitropolit Silvestru Morar Andreeviciu și ale consistoriului, ministerul austriac de culte și înștrucțiune publică a incuviințat în principiu ca să se înființeze în Cernăuți cu șpelele fondului religios în bucovinën o școlă superioară pentru creșcerea și înștrucțiunea fetelor ortodosce și Consistorul e provocat a face propunerile respective. Judecând după interesul, cu care e urmată afacerea acesta, putem crede, cumcă la toamnă școla noastră de fetițe va funcționa, încheiă »Candela.«

Necrologe. *Adalbert Mihailocici*, avocat în Șiria, asesor consistorial și deputat sinodal și congresual, un fiu devotat al națiunii și bisericeii sale, a reparsat în șeptemăna trecută, în vigôrea bărbăției sale, având numai

39 de ani. — *Lazar Pipos*, camarar reg. in pensiune la oficiul montan din Zlatna, membru fondator al Asociațiunii Transilvane, a încetat din viață la 21 febr. in etate de 75 ani. — *Iuliu Dariu*, teolog in Blaș, a murit acolo in 7 febr., lăsând in doliu pe văduva sa mamă Iulia n. Densușan și pe soro-sa Iulia

Soiri sourte. *Lumina electrică* se va introduce și'n palatul regal din București; acuma se face aședarea cablurilor subterane cari vor legă palatul cu condensatorul dela Teatrul național. — *La Alba-Julia* se va înființa o reuniune română de lectură; spre acest scop dl Matei Nicola a convocat o conferință pe 27 febr.; dorim ca acesta casină, decă se va înființa, să fie mai trainică decăt cele mai multe casine române, care nu corespund de fel misiunii lor.

M o d a.

O toaletă drăgălașă, însă de tot simplă vėđui ȃlele trecute pe archiducesa Valeria. Aceea eră gătita din illusion de colore verde ca marea, atlas și satin merveleux. Peste rochia netedă din satin veniau mai multe volanturi din illusion, tunica cea lungă aprupe mai până la marginea rochiei, eră redicată într'o parte cu o glurilandă de narcise aurii, cea dinderept eră asemenea redicată bogat și formă o mulțime de in-creșturi. Talia ascuțită din atlas și închisă până in sus eră trasă cu illusion și decorată pe umăr cu florile de mai sus aurii. Tot așa o toaletă purtă și archiducesa Maria Theresia, numai căt colorea tullelui eră rosa și in loc de narcise avea ca decorațiune agrafe de briliante in formă de coronă.

Toaletele de serată in acest seson sânt mai briliante, decăt ori și când. Stofele cele mai grele, desinele cele mai vechi, brodarii ce costă mii și sute, servese acuma la compunerea și combinațiunea costumelor elegante. Rochia la atari toalete e netedă și inainte acoperită de brodarii sėu decă e stofă vechiă cu desin, aceste sânt prinse a jour cu fire de aur sėu perle. Tunica aici lipseșce cu totul sėu și decă e, se incepe dela mijloc și se continuă de ambe părțile in mod costiș până in jos; cea dinderept de comun formeză o codă lungă ornată cu brodarii arginții cu perle și cupțușită cu moar sėu peluche. Taliele sânt decoltate, corsagiele sânt incrustate și brodate cu perle și briliante, őr mănecile sânt mașne drăgălașe din panglice și stofă.

Pentru serate și teatru se recomandă stofa de dantele in tôte colorile și nuanțele sėu atlas, in casul din urmă talia toaletei e o combinațiune din panglice de moar și stofă de dantele, cu măneci de tot strimte și la grumađi proveđute cu un colé parisian. Sortiele de bal se gătesc din peluche alb sėu rubin, din catifea oranj cu flori aurii și din stofă aurii Theodora: forma lor e rotundă, uneori in formă de pelerină cu gulere nalte aurii și decorate cu blană, pompone de cheniliă și pasamentării.

Frisurile de predilecțiune sânt tot cele nalte și se decoroză cu flori, cu mașne de panglice, fluturi aurii, colibri de mărgele sėu tufuri de pene din mijlocul cărora lieureșce căte un briliant.

Pentru teatru și concerte a adus moda coafire elegante gătite din panglice de catifea și flori de cheniliă din pene și dantele, cari stau fôrte bine, cu deosebire damelor tinere.

Eventaliile ce se pörtă in acest seson sânt gătite din pene, din dantele vechi, și scoică și sânt decorate cu flori, cu figuri alegorice, scene din opere, precum și cu portrete.

Bijuteriile de presinte variěză după gust, se aleg după toaleta ce se pörtă, după ochi, după placul soțului și simpatia amoresului . . . pe scurt după averea ce o posede fiecare.

Valeria.

Ș a r a d ă.

— De Bertha Lupus —

Din trei părți me compun,
Deocamdată atât ve spun;
Partea 'ntēie și a doua
Servim mult in lumea nouă,
Sântem lesne de ghicit
De șciți musica ați găsit,
A treia parte sânt un nume,
Ce-l cunōșce ori cine 'n lume;
Őr cuvēntul in total,
Sânt subiect pus in plural;
Dar băgați de sēmă bine,
Căci priviți acum la mine.

Terminul de deslegare e 10 martie n. Ca totdeuna și de astadată se va sorti o carte intre deslegători.

* * *

Deslegarea ghiciturii de semne din nr. 47.

Am spus florilor frumōse,
Am spus al meu dor;
Am spus stelelor luciōse
Tristul meu amor.

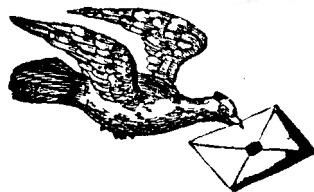
Și de-atunci pe floricele
Scris e că doresc
Și de-atunci e scris in stele,
Că mult te doresc!

Demetriu Petrino.

Deslegare bună primirăm dela dōmnele și domnișorele: Emilia Pop n. Marcuș, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Aurelia Oltean n. Stoia, Maria și Cornelia G. Vancea, Maria Balaciu, Aurelia Bichicean, Ida Handrea, Lucreția Tamașdan, Persida Luțai, Elena Silași, Ecaterina Micu, și dela dnii Nicolau Corcheș, G. Candrea, Constatin Binișan, I. Bucur, Corneliu Bėsan, Emilian Micu, Arcadiu Creșnic.

Premiul fu dobândit de dl Nicolau Corcheș in Cămpeni.

Poșta Redacțiunii.

Somnuta. Istoria cu »na dragă« e vechiă și s'a publicat mai de multe ori.

Măritagiul și celelalte versur sânt lucrările unui individ care nici româneșce nu șcie. Nu mai cerem altele.

Badenji. In nr. viitor.
Curiositatea. Regretăm, că nu putem întrebuința poesia.

Călindarul sėptēmānei.

ȃiua sept.	Călindarul vechiu	Călind nou
Dumineca Lăsaturii de carne, Mat. c. 25, gl. 7, sft. 7.		
Duminecă	16 Mc. Pamfilie	28 Roman
Luni	17 Mc. Teodor Tiron	1 Mart. Albin.
Marti	18 Păr. Leon Papa	2 Simpliciu
Mercuri	19 Apostolul Archip	3 Cunegunda
Joi	20 P. Leon Papa	4 Casimir
Vineri	21 Păr. Timoteiu	5 Victor
Sămbătă	22 † Atl. M. SS. Eugenia	6 Frideric

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tiparul lui Otto Hűgel in Oradea-mare.